

Digitalisaatio muuttaa yhteiskuntaa

YLI 70 prosenttia suomalaisista tekee tietotyötä, ja tietotyö tulee menemään verkkoon. Suurin osa uuden teknologian hyödyistä – ehkäpä kaksi kolmasosaa – saadaan vasta, kun teknologiaa sovelletaan sille ominaisella tavalla. Tietotekniikan osalta se edellyttää, että vapautamme itsemme maatalous- ja teollisuusyhteiskuntaan perustuvien ajattelumalliemme rajoituksista.

Osaa digitalisaation yhteiskunnallisista vaikutuksista voimme vain arvailla. Elämme siis hyvin mielenkiintoisia aikoja.

TIETOTYÖLÄINEN ON uuden ajan airut. Tietoverkkojen ansiosta hänen työnsä on lähes paikasta riippumaton. Hän voi työskennellä kotona, työnantajansa tiloissa, asiakkaidensa tiloissa tai julkisissa tiloissa. Etätö-käsite tulee heittämään häränpyllyä, sillä kotona tehty työ on lähityötä.

Jos joka toinen tietotyöläinen tekisi yhden päivän viikossa töitä kotona sen sijaan, että siirtyy tekemään sitä työnantajansa tiloissa, kodin ja työpaikan välinen liikenne vähenisi liki kymmenen prosenttia. Jos joka toinen tekisi lisäksi muina aamuina pari tuntia töitä kotona ennen liikenteeseen lähtemistä, aamuruuhkat laimenisivat kolmanneksella.

Kodin ja työpaikan välinen matka sisältää paljon säästöpotentiaalia, joka on saavutettavissa paikasta riippumattoman työn avulla. Säästöpotentiaali on sekä omaa aikaamme ja rahaamme että ilmakehän hiilidioksidia. Sillä on myös suuri yhteiskunnallinen vaikutus, sillä liikenneväylien välityskykyyn parantamiseen tarvittavia miljoonia voidaan ohjata muualle. Eikä tässä vielä kaikki.

ERÄÄT PALVELUT – kuten päivähoitopaikat, alakoulut, postit ja päivittäistavara-kaupat – on totuttu sijoittamaan kotien ja työpaikkojen välisten matkojen varrelle. Kun työ muuttuu paikasta riippumattomaksi, työmatka poistuu tai suuntautuu uudelleen. Vain matkan toinen pää – koti – pysyy paikallaan.

Sähköisen asiointin ja tietoverkkojen avulla voidaan palvelut viedä sinne, missä ihmiset asuvat tai liikkuvat. Kaikkia palveluja ei voida sähköistää. Niiden osalta on ymmärrettävä, mitkä kannattaa keskittää. Muut pitää sijoittaa tai viedä sinne, missä ihmiset asuvat. Alakoulu on yksi palveluista, jotka kannattaa pitää lähellä lasten koteja.

HARVA YHTEISKUNNALLINEN murros on perustunut niin suuresti ihmisten harrastuneisuuteen kuin digitalisaatio.

Oman sukupolveni tietotekniikan osaaminen on suurelta osin seurausta kiinnostuksesta ja omatoimisuudesta. Kaikkia tietotekniikka ei kiinnostanut, jolloin osaaminen jäi pinnalliseksi, jopa olemattomaksi. Nyt yhteiskuntamme kipuilee tuon ryhmän kanssa, koska vanhoja palveluja on tekohengitettävä heitä varten.

Tietotekniikan osaamisessa Suomi-laivamme vuotaa molemmista päistä. Koska seniorikansalaisten osaamisen puutteet tietotekniikassa ovat ongelma, heidät kannattaa jatkossa ottaa paremmin huomioon uusissa sähköisiä palveluja kehitettäessä, koekäytettäessä ja koulutettaessa. Viimeksi mainittu tuntuu unohtuneen kokonaan.

Myös laivan toinen pää vuotaa. Tietokoneen ajokortti on nyt vapaaehtoinen aine kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla. Tarvitsemme sen kuitenkin pakolliseksi aineeksi ja aiemmaksi, ehkäpä ensi alkuun seitsemännelle luokalle.

VAIKKA TIETOTEKNIIKAN hyödyntämistäito – nykyajan lukutaito – ymmärretäänkin jo tarpeelliseksi, ohjelmointitaitoa ei. Riittäisikö, että vain pieni osa osaisi? Déjà-vu! Kansalaisten lukutaito tuli vaatimukseksi Ruotsin kuningaskunnassa vuonna 1686. Sitä tarvitsi silloin niin kirkko kuin kruununakin, sillä alamaisten omatoiminen opinkappaleisiin ja määräyksiin tutustuminen oli hyvästä.

Kirjoitustaidon kanssa ei ollut niin väliä. Riitti, kun kylästä löytyi joku, joka teki tarpeelliset paperit muiden puolesta. Myöhemmin Suomi nostettiin kansakuntien eturiviin juuri kansan kattavalla luku- ja kirjoitustaidolla. Nyt tarvitaan ohjelmointia joka puolella: sovelluksissa, järjestelmissä, palveluissa ja laitteissa. Ei robotti tee mitään ilman ohjelmointia!

Uskon, että ohjelmointitaidon yleisyyden kasvulla on positiivinen korrelaatio kansakuntamme menestyksen kanssa. ■

REINO MYLLYMÄKI

Kirjoittaja on CxO Professional Oy:n tuottavuusaktivisti, IT Forumin puheenjohtaja ja TIVIAN hallituksen jäsen.

”ETÄTYÖ-KÄSITE TULEE HEITTÄMÄÄN HÄRÄNPYLLYÄ, SILLÄ KOTONA TEHTY TYÖ ON LÄHITYÖTÄ.”